

Eduskunnan oikeusasiamies

oikeusasiamies@eduskunta.fi

Kantelu Kansaneläkelaitoksen vastuulla olevan tulkkauspalvelun linjauksesta

Me allekirjoittajajärjestöt pyydämme eduskunnan oikeusasiamiestä arvioimaan Kansaneläkelaitoksen (jatkossa: Kela) maaliskuussa tekemän linjauksen laillisuutta. Linjauksen mukaan ääni- ja kuvatallenteiden tulkkaus ei tulkkauspalvelulain mukaan kuulu Kelan vastuulle.

TILANTEEN KUVAUS

Kela linjasi yksipuolisesti maaliskuun alussa 2024, että tulkkausta järjestetään vain sellaisiin tilanteisiin, joissa on vuorovaikutusta kolmannen osapuolen kanssa. Kela tiedotti asiasta ensin palveluntuottajia. Jo ennen linjauksesta tiedottamista Kela kieltäytyi järjestämästä tulkkauspalveluun oikeutetun asiakkaan tilaukseen tulkkausta linjauksen mukaisesti. Ensimmäinen asiakastiedote annettiin uutiskirjeessä 18.3.2024 ja siinä kiellettiin kategorisesti kaikki tallennetulkkaus. Linjausta on sittemmin hieman loivennettu, ja tällä hetkellä opintoihin ja työelämään liittyvissä yksittäisissä tilanteissa myös tallennetulkkaus voi olla mahdollista.

22 järjestöä lähetti yhteisen kannanoton Kelaan 25.3.2024, jossa linjaus vaadittiin välittömästi kumottavaksi tulkkauspalvelulain ja sen esitöiden vastaisena. Kannanotto lähetettiin laajasti tiedoksi mm. laillisuusvalvojille, Kela-valtuutetuille, Kelan hallitukselle ja sosiaali- ja terveysministeriölle. 19 järjestöä lähetti Kela-valtuutetuille 6.6.2024 vetoomuksen, jossa pyydettiin valtuutettuja puuttumaan Kelan linjaukseen. Kela-valtuutetut kutsuivat kolme järjestöä kuultavaksi asiasta 11.6.2024.

Kelan kanssa on koko kevään käyty asiasta useita keskusteluja, mutta järjestöt ja Kela ovat yhä asiasta täysin eri mieltä. Kelan pääjohtaja 22.4.2024 sekä Kelan vammaisten tulkkauspalveluyksikön johtajisto ja suunnittelijat totesivat 31.5.2024 sekä 5.6.2024 järjestöjen kanssa keskustellessaan, ettei ohjetta voi nykyisen lain puitteissa muuttaa. Ääni- ja kuvatallenteiden tulkkaus on Kelan mukaan yksittäisissä tilanteissa mahdollista, mikäli tulkkauksen tarkoituksena on opinnoissa tai töissä edistyminen ja onnistuminen. Jos tilanne toistuu, Kelan mukaan tulkkauspalvelun asiakas on itse vastuussa toimintaympäristönsä saavutettavuudesta: henkilön tulee vaatia oppilaitosta, työnantajaa tai muuta tahoa huolehtimaan saavutettavuudesta esimerkiksi tallenteiden tekstityksellä.

Tulkkauspalvelun tarkoituksena ei voi olla se, että sen saannin yhteyteen kytketäänkin nyt vastuu kehittää saavutettavuutta yleisesti. Tämä on vastoin lain tarkoitusta. Erityisesti tätä vastuuta ei voi siirtää tulkkauspalveluun oikeutettujen hoidettavaksi. Tulkkausta tarvitaan myös muulloin kuin opintojen tai työelämän tarpeisiin eikä Kelalla ole lain suomaa oikeutta rajoittaa palvelun käyttöä näin merkittävästi. Tulkkausta tarvitaan muussakin elämässä, ja myös muut kuin opiskelijat ja työssäkäyvät ovat subjektiivisena oikeutena oikeutettuja saamaan tulkkauspalvelua. Linjaus osuu kohtuuttomasti haavoittuvimmassa asemassa (työelämän ja opiskelijien ulkopuolella) oleviin tulkkauspalvelua tarvitseviin vammaisiin ihmisiin, mikä on ongelmallista myös perus- ja ihmisoikeuksien ja niiden heikentämisen kiellon näkökulmasta.

Ääni- ja kuvatallenteiden tulkkaus on ollut normaali osa tulkkauspalvelua koko Kelan järjestämisvastuun ajan. Alun perin Kela vain totesi muuttunen linjauksensa perustuvan tulkkauspalvelulakiin, mutta ei useista

pyynnöistä huolimatta tarkentanut, mistä pykälistä tulkinta nousee ennen kuin vasta 5.6. järjestämässään keskustelutilaisuudessa. Kelan tulkinnan mukaan tulkkauspalvelulakien 4 ja 5 §:ien muotoilu ohjaa tulkintaa siihen, ettei Kela järjestämisvastuullisena voi tallennetulkkausta järjestää. Näissä lakipykälissä ei kuitenkaan ole vaatimusta vuorovaikutuksesta kolmannen osapuolen kanssa, vaikka vuorovaikutuksesta kyllä yksityiskohtaisten perustelujen puolella puhutaankin.

Kela vetosi linjauksensa perustuvan myös näihin (muihin kuin tuomioistuinten) päätöksiin:

- EOA v. 2013 äänikirjan tulkkauksesta. EOA ei kuitenkaan päätöksessään puuttunut äänikirjojen tulkkauslinjaukseen suoranaisesti, vaan velvoitti Kelaä antamaan valituskelpoisen päätöksen asiakkaalle.
- YVTLTK v. 2018 videoblogin tulkkaukseen ei annettu tulkkiä, lautakunta ei tulkinnut päätöstä syrjiväksi. (Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto on kuitenkin keväällä 2024 arvioinut Kelan ääni- ja kuvataallenteiden tulkkauskiellon voivan olla syrjivä ja kehottanut viemään asian yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyyn.)
- SOMLA v. 2013 keilausten tulkkaus, joka on parhaillaan vakuutusosoikeudessa käsittelyssä. Keilaustapahtumassa ei Kelan tulkinnan mukaan ole kolmatta osapuolta, jonka kanssa olisi vuorovaikutusta, jolloin Kela ei järjestä tilanteeseen tulkkausta.

LAKIKOHDAT

Kelan linjaus rajata tulkkauspalvelun ulkopuolelle kaikki ääni- ja kuvataallenteiden tulkkaus on vastoin tulkkauspalvelulain henkeä ja lainsäätäjän tarkoitusta. Sille ei löydy perustetta tulkkauspalvelulaista esitöineen eikä sitä koskevasta oikeuskäytännöstä tai valvontaviranomaisten ratkaisukäytännöstä. Linjauksen muuttaminen ja siitä tiedottamisen viive rikkoo **hallintolain** (434/2003) hyvään hallintoon kuuluvia periaatteita

- luottamuksensuoja - asiakkaalla on oikeus odottaa viranomaiselta oikeita ja lain mukaisia päätöksiä sekä luottaa siihen, että päätökset ovat pysyviä,
- yhdenvertaisuus - uusi linjaus ei kohtele kaikkia asiakkaita yhdenvertaisesti, sillä linjauksesta kärsivät eniten kuurosokeat, kuulonäkövammaiset sekä puhevammaiset. Lisäksi suomenruotsalaista viittomakieltä käyttävät, ruotsinkieliset sekä maahanmuuttotaustaiset tulkkauspalvelun asiakkaat joutuvat huonompaan asemaan, sillä tekstitykset ovat tavallisimmin vain suomeksi eikä viitottuja osuuksia ole saatavilla suomenruotsalaisella viittomakielellä. Lukutaidottomat lapset joutuvat perusteettomasti ikätovereitaan heikompaan asemaan,
- tarkoitussidonnaisuus - uudelle linjaukselle ei löydy perusteita tulkkauspalvelulaista sekä
- suhteellisuus - uusi linjaus rajoittaa subjektiivista oikeutta käyttää tulkkauspalvelua yksilöllisiin tarpeisiinsa ilman, että rajoitus on välttämätön.

Linjauksen muutoksesta ei etukäteen keskusteltu YK:n vammaissopimuksen veloitteiden mukaisesti palvelun käyttäjien tai heitä edustavien järjestöjen kanssa.

Lain vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta (133/2010) 1 §:ssä määritellään lain tarkoituksiksi edistää vammaisen henkilön mahdollisuuksia toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Lain 4 §:ssä todetaan tulkkauksen tarkoittavan viittomakielellä tai jollakin kommunikaatiota selventävällä menetelmällä tapahtuvaa viestin välittämistä; viestin välittäminen voi tapahtua kahden kielen välisenä taikka kielen sisäisenä, kun käytetään jotakin kommunikaatiota täydentävää tai selventävää menetelmää. Tätä selvennetään 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 220/2009 vp, s. 25): Tulkkaus on tarvittaessa

kaksisuuntaista. Lisäksi on tärkeä huomioida 5 §:n yksityiskohtaisten perustelujen yksiselitteinen toteamus, että huomioon olisi otettava myös tilanteet, joissa henkilön suomen- tai ruotsinkielen taito ei riitä kaikenlaisten tekstien lukemiseen, ja esimerkiksi lomakkeiden ja muiden kirjallisissa muodossa olevien viestien sekä viestintävälineiden välittämän tiedon saavutettavuus voi edellyttää tulkkausta. (s. 28)

Hallituksen esitys siis antaa asiakkaalle itselleen oikeuden määritellä, mihin ja missä hän käyttää tulkkia. Kelalle annetaan selkeä vastuu tulkkauspalvelua järjestettäessä ”erityisesti kiinnittää huomiota tulkkauspalvelua hakevan ja saavan henkilön oikeuksien toteutumiseen”. Nyt Kela ottaa vallan rajata tulkkauspalvelun käyttäjän oikeutta toteamalla, että tulkkaustilanteen osapuolena tulee aina olla luonnollinen, elävä henkilö, jonka kanssa palvelun käyttäjällä on oltava reaaliaikaista vuorovaikutusta. Tulkkauspalvelulaki on tarkoitettu keskeisesti yhdenvertaisen osallistumisen ja osallisuuden turvaamiseen. Kela sivuuttaa linjauksellaan sekä **YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimuksen** (SopS 27/2016) valtiolle tuomat että **yhdenvertaisuuslain** (1325/2014) viranomaiselle määrittelemät velvoitteet.

Lisäksi hallituksen esityksessä määritellään esityksen tavoitteet (s. 14-15): ”Esityksen tavoitteena on edistää tulkkauspalvelua tarvitsevien vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta ensinnäkin suhteessa vammattomiin henkilöihin, jotta heidän oikeutensa ja mahdollisuutensa osallistumiseen ja tiedonvälitykseen sekä vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa toteutuisivat nykyistä paremmin.”

Hallituksen esitys tulkkauspalvelulaista toteaa yksiselitteisesti, että tulkkaus merkitsee mahdollisuutta yhdenvertaisuuteen. Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää, että asiakkaalla on oikeus saada tulkkauspalvelua niissä tilanteissa, joissa hän sitä tarvitsee. Tulkkauspalvelua tarvitaan myös riittävään tiedonsaantiin, joka mahdollistaa tasavertaisen osallistumisen yhteiskunnassa. Tämän vuoksi on tärkeää, että asiakkaalla on oikeus itse määritellä, mihin ja missä hän käyttää tulkkia. Tulkkauspalvelua ei käytetä väärin, sillä tulkkia ei käytetä enempää kuin on tarve. Palvelu ei ole korvattavissa millään muulla palvelulla, sille ei ole vaihtoehtoista palvelua.

Uudella linjauksellaan Kela pyrkii eroon vammaispalvelulain aikaisen soveltamisen linjasta sekä Kelan palvelun aikaisista vakiintuneista käytännöistä. Järjestämismääräyksienä Kelan tulee tulkkauspalvelulain 10 §:n mukaisesti järjestää nekin palvelut, joita se ei ole erikseen kilpailutuksella hankkinut. Kela varmisti uusien tulkkausten muotojen nopean kehittämisen pandemian aikana ilman lakimuutosta. Kela ei kuitenkaan ole esittänyt asiallisia perusteluja peruuttaa jo kehittyneitä, digiloikan tuomia uusia käytäntöjä - jotka ovat sitä paitsi kustannustehokkaita.

Hankintalain (1397/2016) 110 §:n mukainen suorahankinta tulee olla käytössä myös tämän uuden rajauksen ulkopuolelle jäävissä asioissa, mikäli palvelua käyttävän yksilöllinen tarve sitä vaatii. Hankintalain 108 §:n mukaan Kelan tulee ottaa palvelun käyttäjien tarpeet hankinnoissa sekä määritellä sopimusehdot siten, ettei niistä muodostuu kohtuuttomia tai epätarkoituksenmukaisia seurauksia palvelun käyttäjille. Hankintalain 108 §:n 2 momentin mukaan Kelan tulee ottaa hankinnassa huomioon palvelujen laatuun, jatkuvuuteen, esteettömyyteen, kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja kattavuuteen, eri käyttäjäryhmien erityistarpeisiin, käyttäjien osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä innovointiin liittyvät tekijät. Ääni- ja kuvataallenteiden tulkkauskielto on osa parhaillaan käynnissä olevaa hankintaa. Uudessa palvelukuvauksessa ei kuitenkaan jousteta tallennetulkkausten osalta edes opiskelujen ja työelämän tarpeissa, vaan rajaus vaikuttaa olevan ehdoton:

Voimassa oleva palvelukuvaus

”Tulkkaustilanteessa on aina kolme osapuolta. Vammaisten tulkkauspalvelun tulkkauksen syöte voi olla myös kirjallisessa muodossa, jolloin tulkkaus tehdään kirjoitetusta tekstistä lähtien. Tulkkauspalveluun kuuluu pienimuotoisen kirjallisen dokumentin kääntäminen. Sen sijaan tulkkauspalveluun ei kuulu kirjojen tmv. kääntäminen esim. viittomakielelle tai päinvastoin (eoa ratkaisu dnro 2205/4/13).”

Uuden hankinnan palvelukuvaus

”Kelan tehtävä on järjestää tulkkauspalvelu siihen oikeutetulle asiakkaalle silloin, kun asiakkaalla on tulkkauspalvelulain mukainen tulkkauksen tarve. Tulkkauspalvelun tarvetta esiintyy sitä vammaisuutensa vuoksi tarvitsevilla henkilöillä kaikissa niissä tilanteissa, joissa tarvitaan vuorovaikutusta toisen ihmisen kanssa. Tulkkaustilanteessa on aina vähintään kolme osapuolta, joista yksi on tulkki. Riittävän tiedon saamiseksi tulkkauspalvelua voi käyttää myös tilanteissa, joissa tulkkausta tehdään tekstistä käsin, kun siihen on vamman vuoksi tarvetta. Siten tulkkauspalveluun kuuluu myös pienimuotoisen kirjallisessa muodossa olevan tekstin tulkkaminen. Sen sijaan tulkkauspalveluun ei kuulu kirjojen tmv. kääntäminen esim. viittomakielelle tai päinvastoin.”

KÄYTÄNNÖN SEURAUKSIA

Asiaa arvioitaessa tulee muistaa, että Kelan vastuulla on lain 3 §:n mukaan tulkkauspalvelun järjestäminen silloin, jos vammaisen henkilö ei saa riittävää ja hänelle sopivaa tulkkausta muun lain nojalla. Tällaisia tilanteita ovat mm. ne, joissa webinaaritalenne tai oppilaitoksen opintoihin kuuluvat videot ovat kyllä tekstitettyjä mutta eivät tulkattuja. **Tekstitysvelvoitteen toteutuminen ei vielä turvaa pääsyä yhdenvertaiseen tiedonsaantiin kaikille tulkkauspalveluun oikeutetuille henkilöille.** Lisäksi tulkkauspalveluun oikeutettu ei pysty itse vaikuttamaan siihen, onnistuuko Kela järjestämään vaikkapa webinaariin tulkkauksen – näin ollen tulisi Kelan turvata osallistumisen ja yhdenvertaisen tiedonsaannin oikeudet järjestämällä tällaisen webinaaritalenteen tulkkauksen vähintäänkin kohtuullisena mukautuksena.

Tekstitys on tavallisesti tarjolla vain suomeksi. Tulkkauspalveluun ovat oikeutettuja myös ruotsinkieliset ja maahanmuuttajat, joille suomenkielinen tekstitys voi olla liian vaikeaa ymmärtää. Osa puhevammaisista hyötyy tekstimuotoisesta tiedosta, mutta tekstitys on liian nopeaa, jotta sen ehtisi lukea ja pystyisi ymmärtämään. Osa puhevammaisista tarvitsee selkokieltä, jota tekstitykset harvoin ovat. Tulkkauspalveluun oikeutetuissa on eri ikäisiä eikä tekstitys palvele etenkin lapsia, jotka eivät vielä osaa lukea. Tekstitys palvelee heikosti myös kuulonäkövammaisia, joilla on haasteita nähdä tai eivät näe lainkaan. Viittomakieliset kuurot eivät tekstityksellä saa omakielistä palvelua; viittomakielistä sisältöä tarjoilee vain Yleisradio joissain TV-lähetyksissä sekä Yle Areenassa, ja nämäkin ovat pääasiassa saatavilla vain suomalaisella viittomakielellä, ei suomenruotsalaisella viittomakielellä. Linjaus siis kohtelee eri tulkkauspalvelua käyttäviä ryhmiä keskenään eriarvoisesti.

Kaikkea ei ole myöskään tekstitetty. TV-lähetyksen 100 % tekstitysvelvoite koskee vain Yleisradiota, mutta laissa on tekstitysvelvoitteen ulkopuolelle jätetty suorana lähetyksenä lähetettävät musiikkiesitykset ja urheiluohjelmat (**laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019**). Tietoa on saatavilla muutenkin kuin perinteisesti TV-lähetyksistä tai sanomalehdistä. Perinteisistä sanomalehdistä tietoa hakee enää harva, tiedonsaanti on enenevässä määrin siirtynyt verkkoon. Verkkolehdet sisältävät olennaista ja artikkelitekstin tietoa täydentävää sisältöä artikkelien oheen liitetyissä videoissa. Ne eivät aina sisällä tekstitystä. Opintoja on mahdollisuus nykyään suorittaa jopa kokonaisen tutkinnon verran luentotalenteita hyödyntämällä, mutta

tallenteissa ei välttämättä ole tekstitystä. Podcasteissa käsitellään monenlaisia yhteiskunnallisesti merkittäviäkin aiheita, mutta niitä harvoin on tekstitetty. Yhdenvertainen tiedonsaanti siis estyy Kelan uuden linjauksen myötä monella tavalla, vastoin tulkkauspalvelulain tarkoitusta.

Kun lapsi on vasta saanut tulkkauspalvelupäätöksen, tavallisesti tulkkauksen seuraamista on harjoiteltu katsomalla lastenohjelmaa niin, että tulkki tilataan kotiin tulkkamaan ohjelmaa. Tulkin seuraamista täytyy opetella vastaavasti kuin lukutaitoa: kukaan ei osaa sitä automaattisesti. Kelan tulkinnan mukaisesti tämä ei nyt ole mahdollista, sillä tv-ohjelman kanssa ei voi olla vuorovaikutusta.

Kuurojen vanhusten asumispalveluissa on perinteisesti osallistuttu urheilukisatunnelmiin tilaamalla tulkki vaikkapa Olympialaisten tai EM-kisojen lähetyksiä tulkkamaan. Tämä on ollut tärkeä osa yhteisöllisyyttä, osallisuutta yhteiskuntaan, virkistystä ja esimerkiksi ennen aktiiviurheilijana toimineen vanhuksen identiteettiä. Nyt se ei ole mahdollista, sillä Kelan linjauksen mukaisesti tv-ohjelmien tulkkaus ei kuulu Kelan vastuulle.

Kelan edellyttämää vuorovaikutusta ei ole kuurosokeiden tulkkauspalveluun olennaisesti kuuluvassa opastuksessa ja kuvailussa. Nämä kuitenkin ovat Kelan palvelukuvauksen ja tulkkauspalvelulain esitöissä kriittinen osa palvelua, jotka poisjättämällä kuurosokeiden mahdollisuus käyttää tulkkauspalveluakin estyy täysin.

Tulkkauspalvelua tulee voida käyttää esteettä ja yhdenvertaisesti myös muussa kuin opinnoissa ja työelämässä. Kulttuuriharrastukset tulee olla edelleen tulkkauspalveluun oikeutetun tavanomaista elämää. Ilman tulkkiä erityisesti puhevammaisen ei pysty lähtemään esimerkiksi elokuviin tai teatteriin. Tulkkauksella voi tarvita lipunmyyntitiskillä asiointiin lisäksi tekstityksen ja tapahtumien selventämisessä tai elokuviin lähteneen ystävän kanssa supistessa myös kesken elokuvaa. Vammaisten päivätoimintayksiköissä Selkokielisten uutisten kuunteleminen ja katsominen kuuluu usein toimintaryhmien päivittäiseen rutiiniin. Kieltämällä tämän tallenteen tulkkauksen Kela vakavasti rajoittaa puhevammaisten asiakkaiden osallisuutta päivätoimintaryhmässä ja laajemmin yhteiskunnassa.

Lisää käytännön esimerkkejä löytyy järjestöjen kannanotosta (liitteenä).

LOPUKSI

Me allekirjoittaneet olemme vahvasti sitä mieltä, että Kela tulkitsee lakia virheellisesti ja kaventaa merkittävällä tavalla vammaisten henkilöiden osallisuutta sekä subjektiivista oikeutta saada tulkkauspalvelua. Tulkkauspalvelulaki, sen esityöt tai oikeuskäytäntö eivät tue Kelan esittämää kantaa. Toimeenpanossa lakeja tulee aina tulkita perus- ja ihmisoikeusmyönteisesti, ts. toimeenpano ei saa olla ristiriidassa YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen, perustuslain tai yhdenvertaisuuslain kanssa. Kelan uusi tulkinta on syrjivä, sillä se kohtelee tulkkauspalveluun oikeutettuja keskenäänkin eriarvoisesti. Se rikkoo myös hyvän hallinnon oikeusperiaatteita. Asiakkaalla on luottamuksensuojan mukaisesti oikeus odottaa viranomaiselta oikeita, oikeasuhtaisia ja lain mukaisia päätöksiä sekä luottaa siihen, että päätökset ovat pysyviä. Tulkinta on vastoin suhteellisuusperiaatetta, sillä se rajoittaa subjektiivista oikeutta käyttää tulkkauspalvelua yksilöllisten tarpeiden mukaan ilman, että rajoitus olisi välttämätön.

Tämä näkemys nostettiin myös Kela-valtuutettujen tapaamisessa 11.6.2024 esiin. Kelan pääjohtaja Outi Antila ja päällikkö Miia Helle olivat tapaamisessa läsnä ja heidän näkemyksensä oli yhä se, ettei Kela voi

muuttaa linjaustaan ilman tulkkauspalvelulain muuttamista. Järjestöjen näkemys on päinvastainen: mikäli linjaus pidetään voimassa, se näin vahvasti rajoittavana vaatisi tulkkauspalvelulain muutoksen.

Tästä syystä pyydämme nyt eduskunnan oikeusasiamiehen arviota Kelan toiminnan ja linjauksen lainmukaisuudesta.

Asia ei tällaisenaan ole vireillä muualla, mutta tiedossamme on, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on saanut vähintään yhden syrjintähakemuksen, joka pohjautuu siihen, ettei Kela järjestänyt tulkkauspalvelua vedoten tähän linjaukseen.

Helsingissä 19.6.2024

ALLEKIRJOITTAJAT:

Finlandssvenska teckenspråkiga rf
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Kuuloliitto ry
Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry
Kuurojen Liitto ry
Kuurojen Palvelusäätiö sr
Kynnys ry
LapCI ry
Puhevammaisten vertaistuki ry
Suomen CP-liitto ry
Suomen Kuurosokeat ry
Svenska Hörselförbundet rf

Yhteyshenkilönä ja lisätiedon antajana toimii erityisasiantuntija Marika Rönnberg, Kuurojen Liitto ry, PL 57, 00401 Helsinki. Puh. 0447524324 tai s-posti: marika.ronnberg@kuurojenliitto.fi

Liitteet ja muut viitteet

1. Kelan sivuilla oleva tieto asiasta <https://www.kela.fi/ajankohtaista/vammaisten-henkil%25C3%25B6iden-tulkkauspalvelua-voidaan-tarjota-vain-vuorovaikutukseen-ihmisen-kanssa> (viitattu 13.6.2024)
2. Kelan käynnissä olevan hankinnan palvelukuvaus
3. Kelan voimassa oleva palvelukuvaus [Microsoft Word - Liite 1 Palvelukuvaus.docx \(kela.fi\)](#) (viitattu 19.6.2024)
4. Järjestöjen kannanotto Kelan uuteen linjaukseen 25.3.2024
5. Kelan valtuutetuille taustamateriaali kokoukseen 11.6.2024

SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ: Perustuslaki, YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista, yhdenvertaisuuslaki, hallintolaki, hankintalaki, digipalvelulaki ja tulkkauspalvelulaki